

DRŽAVNI PROGRAM OBVLADOVANJA RAKA IN UKC MARIBOR

doc. dr. Darja Arko, dr. med.

Univerzitetni klinični center Maribor

Povzetek

Število sprejemov bolnikov z rakastimi obolenji v UKC Maribor stalno narašča, lani smo jih imeli več kot 5000.

V ustanovi opravljamo velik del onkološkega kirurškega zdravljenja. Sistemsko zdravljenje opravljamo v različnem obsegu po posameznih oddelkih. Prav tako po oddelkih izvajamo tudi paliativno oskrbo.

V prihodnjih letih je predvidena izgradnja Oddelka za onkologijo, kjer bomo izvajali sistemsko onkološko zdravljenje, radioterapijo in paliativno oskrbo onkoloških bolnikov.

Državni program obvladovanja raka (DPOR) je dobro zastavljen, pokriva vsa področja celostne obravnave bolnikov z rakom od preventive, diagnostike, zdravljenja do rehabilitacije in izobraževanja ter informacijskih povezav. Seveda pa je realizacija, predvsem na nekaterih področjih, včasih težka. Največji problem pri izvajanju DPOR v naši ustanovi je pomanjkanje zdravnikov in ostalih strokovnjakov, tako na področju preventivnih programov (DORA, SVIT) kot tudi na področju sistemskega zdravljenja bolnikov z raki prebavil.

Obseg obravnave onkoloških bolnikov

Število hospitalizacij bolnikov z rakastimi obolenji je v zadnjih petih letih narastlo s 4.719 leta 2006 na 5.130 leta 2010.

Kirurško zdravljenje

V UKC Maribor opravljamo velik del onkološkega kirurškega zdravljenja. Največ onkoloških bolnikov zdravimo na Oddelku za ginekološko onkologijo in onkologijo dojk (844 letno), sledijo Oddelek za abdominalno kirurgijo (450), Oddelek za urologijo (371), Oddelek za ORL in MFK (185) in Oddelek za torakalno kirurgijo (96). Podatki so za leto 2010, število operacij po letih je prikazano v tabeli 1.

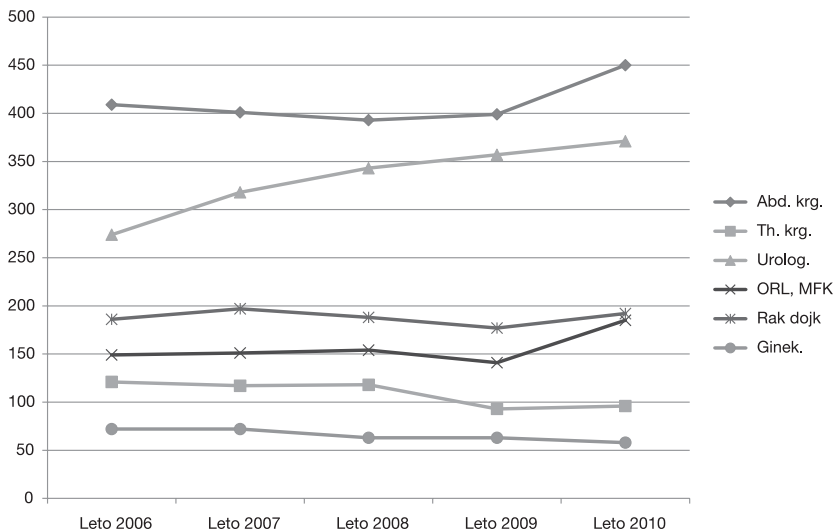

Tabela 1: Število operacij pri bolnikih z rakom v obdobju 2006 do 2010 po oddelkih

Sistemsko zdravljenje

Sistemsko zdravljenje izvajamo po posameznih oddelkih, v različnem obsegu. Najbolj celovito je na področju ginekoloških rakov in raka dojk na Oddelku za ginekološko onkologijo in onkologijo dojk, kjer apliciramo letno okoli 2000 ciklusov citostatikov, bioloških zdravil in hormonskih zdravil ter 320 ciklusov podporne terapije z bisfosfonati. V veliki meri sistemsko zdravljenje izvajamo tudi na Oddelku za pljučne bolezni (663 ciklusov letno) in delno na Oddelku za hematologijo in hematološko onkologijo (223 ciklusov). Na Oddelku za urologijo bolniki prejema hormonsko in podporno terapijo, letno smo aplicirali 1364 ciklusov. Maja lani smo začeli tudi s sistemskim zdravljenjem bolnikov z rakom prebavil. Večina teh bolnikov prejema zdravila ambulantno, deloma izvajamo tudi parenteralno terapijo.

Skupno število aplikacij sistemskih zdravil se je v zadnjem petletnem obdobju povečalo za 2,5-krat (tabela 2).

Oddelek za onkologijo

V prihodnjih letih načrtujemo izgradnjo Oddelka za onkologijo, v okviru katerega bomo izvajali celotno sistemske onkološko zdravljenje in radioterapijo. Uvedli bomo tudi enoto za paliativno oskrbo.

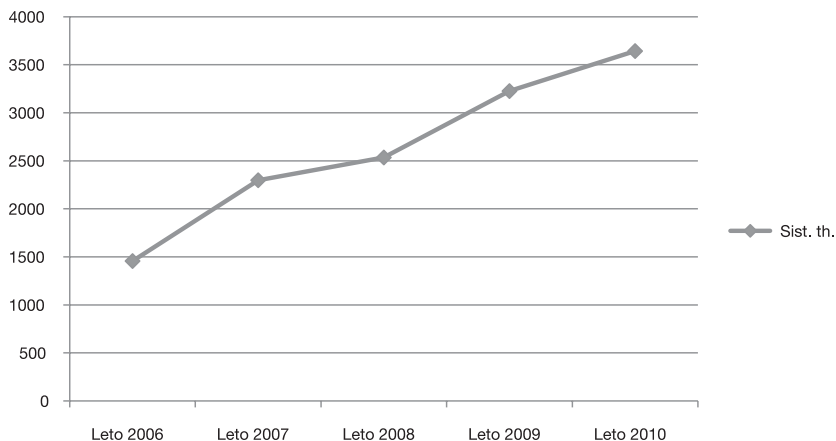

Tabela 2: Število ciklov sistemskih onkoloških zdravil v letih 2006 do 2010

Težave pri izvajanju DPOR

Pri zdravljenju onkoloških bolnikov imamo največ težav s pomanjkanjem zdravnikov, predvsem na področju sistemskega zdravljenja bolnikov z raki prebavil, ki naj bi ga opravljali specialisti internistične onkologije. Sistemsko onkološko zdravljenje v UKC Maribor v prehodnem obdobju, ko internistov onkologov ni dovolj, opravljajo specialisti internisti, torakalni kirurgi, urologi in ginekologi – vsi z dolgoletnimi izkušnjami na tem področju. Imamo štiri specializante internistične onkologije, dve bosta specializacijo zaključili predvidoma konec leta. V okviru novega Oddelka za onkologijo je predvideno delno izvajanje radioterapije, predvsem za bolnike z najbolj pogostimi raki (dojke, pljuča, prebavila), zato imamo od lani tudi specializantko radioterapije, v prihodnje bomo zaposlili še za dodatne specializacije na tem področju.

Kadrovske probleme imamo tudi pri izvajanju presejalnih programov DORA in SVIT. V okviru programa DORA je UKC Maribor zagotovil ustrezne prostore, dobili smo digitalni mamograf, usposobili smo povezavo med mamografom pri nas in presejalno diagnostičnim centrom DORA na Onkološkem inštitutu. Za potrebe programa DORA smo v letu 2010 zaposlili administratorko. Imamo štiri usposobljene radiološke inženirje, dve še opravljata potrebno dodatno izobraževanje v tujini. Trenutno je v UKC Maribor zaposlen samo en radiolog, ki je izobraževanje opravil, opraviti bi moral še del praktičnega usposabljanja na OI v Ljubljani, kar je ob izjemno majhnem številu radiologov v UKC Maribor zelo težko izvedljivo. Trenutno zaposluje 13 specialistov radiologije, po oceni predstojnika bi jih za nemoteno delo potrebovali 28, kar je več kot dvakrat toliko.

V okviru programa SVIT zagotavljamo obravnavo bolnikov, pri katerih so potrebni endoskopski posegi (polipektomije) po tem, ko je diagnoza že posta-

vljena. Na Oddelku za gastroenterologijo je zaposlenih samo pet specialistov, ki komaj uspejo zagotavljati delo na oddelku (10.000 BOD letno), delo v specialistični ambulanti (8.500 ur letno) ter konziliarno službo (400 obravnav letno) in dežurno službo.

Zdravniki v UKC Maribor so poleg tega, v popoldanskem času, vključeni še v pedagoški proces na Medicinski fakulteti in Fakulteti za zdravstvene vede v Mariboru.

Medicinsko fakulteto v Mariboru bo v kratkem zapustila druga generacija diplomantov, iz katere bomo skušali pridobiti ustrezno usposobljene in motivirane strokovnjake za zahtevno ter hkrati naporno delo v terciarni ustanovi.

Zaključek

V prihodnje bomo skušali ohranjati kakovost obravnave bolnikov z rakom, okrepiti delovanje na področjih, na katerih ne dosegamo željenega obsega dela glede na incidenco raka v regiji, predvsem pa upamo, da bomo lahko zapolnili kadrovske vrzeli s prihodom novih diplomantov obeh medicinskih fakultet.

Viri

1. Jodl Skalicky U (ur). Opravljeno delo v UKC Maribor v letu 2010. Informacijski bilten Naša bolnišnica 2011; 36: 1-44.
2. Kidrič Z (ur). Strokovno poročilo Univerzitetnega kliničnega centra Maribor 2009. Maribor: Univerzitetni klinični center Maribor, 2010: 1-419.